

Szanowni Państwo

Każdy zdający pisemnie maturę w maju 2007 roku, zaraz po egzaminie mógł porównać swoje rozwiązania z przykładami poprawnych odpowiedzi opublikowanymi przez CKE (www.cke.edu.pl). Wyniki matury są wykorzystywane w procesie rekrutacji na studia. Ale to nie jest jedyny cel tego doniosłego egzaminu. W polskim systemie egzaminów zewnętrznych podejmujemy co roku próbę opisanego osiągnięć zdających, które są widoczne przez pryzmat rozwiązań zadań egzaminacyjnych. Dlatego tak istotne jest publikowanie tych zadań wraz z informacją o poziomie opanowania sprawdzanych przez nie umiejętności.

Egzamin maturalny z języków obcych ma służyć potwierdzeniu kwalifikacji (dojrzałości) do dalszej edukacji na poziomie akademickim, ale także określić stopień opanowania przez absolwentów szkół ponadgimnazjalnych poszczególnych umiejętności będących podstawą komunikacji w języku obcym. Sukces na tym egzaminie to dowód, że absolwent studiując w kraju lub za granicą, ale także później w swojej pracy zawodowej i naukowej, będzie w stanie korzystać z bogatej oferty źródeł obcojęzycznych dostępnych między innymi w Internecie oraz brać udział w wymianie doświadczeń ze studentami lub profesjonalistami z innych krajów. Egzamin z języków obcych powiązany jest także z opanowaniem kluczowych, ponadprzedmiotowych umiejętności, do których należą m.in.:

- ✓ czytanie ze zrozumieniem tekstów, analizowanie ich, wyszukiwanie w nich niezbędnych informacji oraz wyciąganie wniosków na ich podstawie,
- ✓ udzielanie odpowiedzi zgodnie z poleceniem i/lub tematem,
- ✓ zwięzłe, precyzyjne i komunikatywne formułowanie wypowiedzi ustnych i pisemnych,
- ✓ analizowanie i interpretowanie materiałów źródłowych, np. tekstów, tabel, wykresów,
- ✓ przetwarzanie przeczytanych lub wysłuchanych tekstów z języka ojczystego na język obcy lub z języka obcego na język ojczysty,
- ✓ właściwe dobieranie i wartościowanie argumentów uzasadniających stanowisko własne i / lub cudze.

Jesteśmy przekonani, że maturzyści, którzy w czasie egzaminu potwierdzili opanowanie tych umiejętności, z powodzeniem będą się nimi posługiwać w czasie studiów, będą mogli również zdobyć odpowiednią dla siebie pracę i, w razie życiowej potrzeby, przekwalifikować się, nabywając nowych umiejętności – zgodnie z zapotrzebowaniem rynku pracy.

Przedstawione w tym tomie komentarze do zadań z języków obcych nowożytnych zdawanych na egzaminie maturalnym adresowane są do wszystkich nauczycieli szkół ponadgimnazjalnych. Zachęcamy do podjęcia w tym gronie dyskusji związanej z ukazaniem stopniem opanowania przez maturzystów sprawdzanych umiejętności. Może to być okazją do dzielenia się propozycjami takich zmian w sposobie kształcenia, które zaowocują wzrostem osiągnięć uczniów. Ważną rolę do odegrania mają w tym zakresie uczelnie kształcące i doskonalące nauczycieli oraz placówki doskonalenia nauczycieli.

Komentarze do zadań maturalnych z roku 2007 mogą być też ważną lekturą dla nauczycieli akademickich, którzy podejmą pracę z tegorocznymi maturzystami. Komentarze mogą okazać się nieocenionym źródłem wiedzy na temat osiągnięć studentów pierwszego roku (także braku osiągnięć). Uważna lektura komentarzy do rozwiązań zadań egzaminacyjnych z danego przedmiotu akademickiego może być punktem wyjścia do dobrego zaplanowania pracy ze studentami. Na pewno pomocne będą informacje o mocnych i słabych stronach przygotowania tegorocznych maturzystów do studiowania.

Warszawa, 29 czerwca 2007 r.

Dyrektor Centralnej Komisji Egzaminacyjnej

WSTĘP

Prezentowane w tym tomie komentarze na temat osiągnięć maturzystów, rozwiązujących zadania zawarte w arkuszach standardowych, dotyczą całej populacji absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zdających w maju 2007 roku, niezależnie od rodzaju egzaminu (obowiązkowy/dodatkowy), typu szkoły (liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, liceum uzupełniające, technikum, technikum uzupełniające) oraz roku ukończenia szkoły (2005/2006/2007).

Zaprezentowany opis osiągnięć maturzystów, rozwiązujących dane zadanie egzaminacyjne, obejmuje listę sprawdzanych umiejętności (z katalogu wymagań egzaminacyjnych), wskaźnik łatwości zadania (określający stopień opanowania sprawdzanych umiejętności), omówienie najprostszych i najtrudniejszych zadań cząstkowych w zadaniach zamkniętych, listę typowych poprawnych odpowiedzi i najczęściej powtarzających się błędów zdających w zadaniach otwartych oraz komentarz dotyczący m.in. możliwych przyczyn udzielania błędnych odpowiedzi.

Sprawdzane umiejętności

Tematyka zadań egzaminacyjnych z języków obcych nowożytnych obejmowała większość treści zawartych w podstawie programowej. W arkuszach egzaminacyjnych i zestawach przygotowanych na egzamin ustny umieszczono takie zadania, których rozwiązanie przez maturzystę miało wskazać stopień opanowania przez niego wiadomości i umiejętności z pięciu obszarów standardów wymagań egzaminacyjnych:

- I. Wiadomości: zdający zna struktury leksykalno-gramatyczne umożliwiające formułowanie wypowiedzi,
- II. Odbiór tekstu: zdający wykazuje się umiejętnością odbioru tekstu w zakresie rozumienia ze słuchu oraz rozumienia tekstu czytanego,
- III. Tworzenie tekstu: zdający wykazuje się umiejętnością tworzenia tekstu w postaci wypowiedzi ustnej i pisemnej,
- IV. Reagowanie językowe: zdający wykazuje się umiejętnością reagowania językowego w zakresie mówienia i pisania,
- V. Przetwarzanie tekstu: zdający wykazuje się umiejętnością przetwarzania tekstu w zakresie mówienia i pisania.

Egzamin z języka obcego sprawdzał wszystkie kluczowe umiejętności językowe wyszczególnione w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego* opracowanym przez Radę Europy. Zgodnie z przeprowadzoną wstępną analizą arkuszy i zestawów egzaminacyjnych z języków obcych stwierdzono, że poziom podstawowy egzaminu maturalnego ze wszystkich języków obcych odpowiada poziomowi B1, a poziom rozszerzony poziomowi B2. Poziom klas dwujęzycznych to C1. Ze względu na fakt, że zgodnie z rozporządzeniem MEN próg zaliczenia wynosi 30% punktów, można przyjąć, że uczniowie, którzy uzyskali na poziomie podstawowym wyniki bliskie progowi zaliczenia, reprezentują umiejętności językowe na poziomie A2, a uczniowie o wynikach bliskich 100% – co najmniej na poziomie B1. Analogicznie, jeżeli chodzi o poziom rozszerzony, wyniki bliskie progowi zaliczenia to poziom B1, a wyniki bliskie maksimum to poziom B2. Określenie granicy punktowej między poziomami jest jeszcze we wstępnej fazie badań.

Szczegółowy opis wymagań egzaminacyjnych można znaleźć w informatorach o egzaminie maturalnym (www.cke.edu.pl). Opis każdego z prezentowanych tu zadań egzaminacyjnych zawiera wykaz sprawdzanych wiadomości i umiejętności ze wskazaniem obszaru i numeru wymagań egzaminacyjnych.

Wskaźnik łatwości zadania

Dla każdego zadania maturalnego, jeszcze przed egzaminem, określono maksymalną liczbę punktów k , jaką można uzyskać za jego prawidłowe rozwiązanie. Liczbę tę podano w arkuszu egzaminacyjnym. Po egzaminie ustalono, ilu maturzystów (n) w Polsce rozwiązywało dane zadanie. Gdyby każdy z tych maturzystów uzyskał maksymalną liczbę punktów, to w sumie zebrano by w Polsce $m = k \cdot n$ punktów. Zliczono łączną sumę punktów (s) rzeczywiście uzyskanych przez maturzystów rozwiązujących dane zadanie. W końcu obliczono iloraz (p) liczb s i m . Iloraz p nazywamy **wskaźnikiem łatwości zadania** w odniesieniu do całej populacji maturzystów rozwiązujących to zadanie. Wartości graniczne tego wskaźnika to 0 (nikt nie sprostął zadaniu) i 1 (wszyscy piszący rozwiązali je prawidłowo). Jeśli wskaźnik łatwości jest *bliski 0*, to oznacza, że zdającym na ogół nie przyznano punktów, gdyż nie podjęli rozwiązywania zadania bądź udzielili błędnej odpowiedzi. Taka informacja może świadczyć o tym, że większość zdających nie opanowała umiejętności sprawdzanych tym zadaniem. Zadanie to okazało się *bardzo trudne* dla ogółu zdających, co nie oznacza, że wszyscy zdający nie poradzili sobie z jego rozwiązaniem. Wskaźnik łatwości zadania jest *bliski 1* w sytuacji, gdy prawie wszystkim zdającym przyznano punkty za to zadanie. Może to świadczyć o tym, że zdający opanowali umiejętności sprawdzane przez to zadanie. To dobra informacja. Mówimy wtedy, że zadanie było *bardzo łatwe* dla ogółu zdających, choć nie wszyscy je poprawnie rozwiązali. **Ocena, że zadanie jest trudne bądź łatwe wiąże się tu ze stopniem opanowania przez zdających sprawdzanych umiejętności. Im wyższy (w całej populacji) stopień opanowania sprawdzanych danym zadaniem umiejętności, tym wyższy wskaźnik łatwości tego zadania.**

Przyjęto następujący sposób oceny zadania w zależności od zakresu wielkości wskaźnika łatwości zadania:

0 – 0,19	0,20 – 0,49	0,50 – 0,69	0,70 – 0,89	0,90 – 1
zadanie bardzo trudne	zadanie trudne	zadanie umiarkowanie trudne	zadanie łatwe	zadanie bardzo łatwe

Lista typowych poprawnych odpowiedzi i najczęściej powtarzających się błędów w rozwiązaniach

Przykłady prawidłowych odpowiedzi do zadań maturalnych opublikowano w dniu egzaminu na stronach internetowych CKE. Przygotowano też obszerny katalog możliwych odpowiedzi wraz z zaleceniami dotyczącymi oceniania rozwiązań zadań zawierających takie odpowiedzi. Egzaminatorzy oceniający prace maturalne znacznie poszerzyli ten katalog. Sposób oceny każdego nowego typu odpowiedzi konsultowano z koordynatorami CKE.

Nie było możliwe zaprezentowanie w tym tomie całej gamy możliwych odpowiedzi maturzystów. Opisano więc w dużym skrócie odpowiedzi najczęstsze i najbardziej typowe (poprawne i niepoprawne). Jest to próba syntezy uwag zbieranych od przewodniczących zespołów egzaminatorów, weryfikatorów i koordynatorów oceniania z okręgowych komisji egzaminacyjnych.

Komentarze

Komentarze dołączone do każdego z zadań egzaminacyjnych należy traktować przede wszystkim jako punkt wyjścia do debaty na temat osiągnięć maturzystów związanych z umiejętnościami sprawdzanymi przez dane zadanie.

OPIS EGZAMINU Z JĘZYKÓW OBCYCH NOWOŻYTNICH

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych z dnia 7 września 2004 roku z późniejszymi zmianami, język obcy nowożytny, wybrany przez zdającego z listy zamieszczonej w rozporządzeniu, był na egzaminie maturalnym jednym z przedmiotów obowiązkowych. W roku szkolnym 2006/2007 wspomniana lista obejmowała następujące języki: angielski, francuski, hiszpański, niemiecki, portugalski, rosyjski, słowacki, szwedzki i włoski. Język obcy wybrany z tej listy, ale inny niż język wybrany jako przedmiot obowiązkowy, mógł być także zdawany jako przedmiot dodatkowy.

Bez względu na to, czy język był zdawany jako przedmiot obowiązkowy czy dodatkowy, egzamin maturalny z języka obcego nowożytnego składał się z części ustnej i pisemnej. Ze względu na dużą liczbę zadań zamkniętych zdecydowano się na wprowadzenie w części pisemnej egzaminu równoległych wersji arkuszy egzaminacyjnych z najliczniej wybieranych języków obcych.

Zarówno w części pisemnej jak i ustnej zdający przystępowali do egzaminu z języka obcego wybranego jako przedmiot obowiązkowy na jednym poziomie, podstawowym lub rozszerzonym. Poziom egzaminu pisemnego i ustnego zdający zgłaszali w deklaracji składanej dyrektorowi szkoły do 30 września 2006 roku, zmiana podjętej decyzji była możliwa do 20 grudnia 2006 roku. Zdający nie byli zobowiązani do zdawania egzaminu pisemnego i egzaminu ustnego z języka obcego nowożytnego na tym samym poziomie.

W przeciwieństwie do zasad obowiązujących w latach 2005-2006 w części pisemnej egzaminu zdający, którzy zadeklarowali zdawanie egzaminu na poziomie rozszerzonym, nie rozwiązywali zadań z arkusza dla poziomu podstawowego. Warunkiem zdania egzaminu z języka obcego nowożytnego było uzyskanie co najmniej 30% punktów możliwych do zdobycia na wybranym przez zdającego poziomie.

Maturzyści, którzy wybrali język obcy nowożytny jako przedmiot dodatkowy, zdawali egzamin w części ustnej i pisemnej na poziomie rozszerzonym. Arkusze egzaminacyjne z języka obcego zdawanego jako przedmiot obowiązkowy i jako przedmiot dodatkowy były takie same.

Wyniki egzaminu maturalnego z języka obcego nowożytnego wyrażone są w skali procentowej i zapisywane na świadectwie oddzielnie za część ustną i pisemną, z zaznaczeniem poziomu, do którego zdający przystąpił. W przypadku zdających egzamin na poziomie rozszerzonym wynik z poziomu podstawowego wpisywany na świadectwie jest generowany na podstawie tabeli będącej załącznikiem do rozporządzenia MEN z dnia 8 września 2006 roku.

Oprócz arkuszy standardowych (dla większości zdających) przygotowane zostały z poszczególnych języków obcych arkusze egzaminacyjne dla osób słabo widzących (wielkość czcionki 16 pkt), dla osób niewidomych, dla osób niesłyszących oraz dla absolwentów klas dwujęzycznych (z języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego i hiszpańskiego). Absolwentom klas dwujęzycznych oferowano też arkusze z sześciu przedmiotów w języku obcym (angielskim, francuskim, niemieckim i hiszpańskim).

STRUKTURA EGZAMINU USTNEGO Z JĘZYKA OBCEGO

POZIOM PODSTAWOWY		punkty	
		treść	język
Czas: 10 minut Przygotowanie: 5 minut			
Zad. 1.	Trzy rozmowy sterowane: – uzyskiwanie, udzielanie informacji – relacjonowanie wydarzeń – negocjowanie	3 3 3	5
Zad. 2.	Opis ilustracji i odpowiedzi na dwa pytania	6	
Razem		20	

POZIOM ROZSZERZONY		punkty	
		treść	język
Czas: 15 minut Przygotowanie: 15 minut			
Zad. 1.	Rozmowa na podstawie materiału stymulującego	6	7
Zad. 2.	Prezentacja tematu oraz dyskusja z egzaminującym na temat prezentowanych zagadnień	7	
Razem		20	

Opis zestawów egzaminacyjnych na egzamin ustny z języków obcych nowożytnych

Zestawy na egzamin ustny zostały przygotowane przez okręgowe komisje egzaminacyjne. Egzamin na **poziomie podstawowym** trwał 10 minut. Zdający miał na zapoznanie się z zestawem 5 minut, które nie były wliczane do czasu trwania egzaminu. Zestaw dla zdających na poziomie podstawowym składał się z dwóch zadań. Zadanie pierwsze polegało na przeprowadzeniu trzech rozmów sterowanych (uzyskiwanie, udzielanie informacji, relacjonowanie wydarzeń, negocjowanie). Zdający musiał wykazać się umiejętnością reagowania językowego w sytuacjach życia codziennego. Rozmowy prowadzone były zgodnie ze scenariuszem podanym w zadaniu w języku polskim. Zadanie drugie polegało na opisaniu zamieszczonej w zestawie ilustracji oraz udzieleniu odpowiedzi na dwa pytania zawarte wyłącznie w zestawie egzaminującego.

Zadania w zestawach na poziomie podstawowym obejmowały pełen zakres tematyczny przewidziany w standardach wymagań i sprawdzały umiejętność tworzenia krótkiej wypowiedzi ustnej oraz reagowania językowego w zakresie mówienia (z uwzględnieniem wszystkich umiejętności szczegółowych ujętych w standardach III, IV dla poziomu podstawowego). Oceniana była umiejętność przekazania informacji (9 punktów), opisanie ilustracji (2 punkty), wyrażania opinii (4 punkty) oraz umiejętności językowe (5 punktów).

Egzamin na **poziomie rozszerzonym** trwał 15 minut. Zdający miał na zapoznanie się z zestawem 15 minut, które nie były wliczane do czasu trwania egzaminu. Zestaw dla zdających na poziomie rozszerzonym składał się z dwóch zadań. Zadanie 1. polegało na opisaniu zawartego w zestawie materiału stymulującego oraz rozmowy z egzaminującym na zaprezentowany temat. Rozmowa prowadzona była w oparciu o pytania zawarte wyłącznie w zestawie egzaminującego. Zdający musiał wykazać się umiejętnością opisywania przedstawionego materiału, interpretacji zawartych w nim treści oraz wyrażania i uzasadniania własnych opinii. Zadanie 2. polegało na prezentacji przez zdającego jednego z dwóch tematów umieszczonych w zestawie oraz dyskusji z egzaminującym na przedstawiony temat. Celem tej części egzaminu było sprawdzenie umiejętności wyrażania, uzasadniania i obrony własnych opinii związanych z prezentowanym tematem.

Zadania w zestawach na poziomie rozszerzonym obejmowały pełen zakres tematyczny przewidziany w standardach wymagań i sprawdzały umiejętność tworzenia dłuższej, wieloaspektowej wypowiedzi ustnej oraz reagowania językowego w zakresie mówienia (z uwzględnieniem wszystkich umiejętności szczegółowych ujętych w standardach III, IV dla poziomu rozszerzonego). Oceniana była umiejętność prezentacji materiału lub tematu (5 punktów), interpretowanie, wyrażanie opinii i argumentowanie (8 punktów) oraz umiejętności językowe (7 punktów).

STRUKTURA EGZAMINU PISEMNEGO Z JĘZYKA OBCEGO

POZIOM PODSTAWOWY		pkt
Czas trwania egzaminu na poziomie podstawowym: 120 minut (w tym nagranie – ok. 20 minut)		
Rozumienie ze słuchu		15
Rozumienie tekstu czytanego		20
Wypowiedź pisemna		15
		Razem 50
Koniec egzaminu na poziomie podstawowym		

POZIOM ROZSZERZONY		pkt
Czas trwania egzaminu na poziomie rozszerzonym: 190 minut		
CZĘŚĆ I Czas: 120 min	Stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych	5
	Wypowiedź pisemna	18
PRZERWA		
CZĘŚĆ II Czas: 70 min (w tym nagranie ok. 25 min)	Rozumienie ze słuchu	15
	Rozumienie tekstu czytanego i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych	12
		Razem 50
Koniec egzaminu na poziomie rozszerzonym		

Opis arkuszy egzaminacyjnych zamieszczony jest w części komentarza dotyczącej danego języka obcego. Ze względu na małą liczbę zdających komentarze nie obejmują języka portugalskiego, słowackiego i szwedzkiego.